

Zutphen vijftig jaar geleden: 1962 (3)

Theo Hebing



2 juli 1962 – Jhr. mr. M.W.C. de Jonge, voorzitter van 'Isala', heeft tijdens de receptie van de vereniging – die haar gouden jubileum herdacht – melding gemaakt van plannen om de Zuiderhaven af te sluiten en te dichten. In dit verband zei de heer De Jonge dat de plannen van Isala voor de toekomst nog onzeker zijn. Het zou onverstandig zijn nu nieuwe botenhuizen, kleedkamers etc. te bouwen.

Nieuwe Bornhof in augustus klaar

7 juli 1962 – Ze zitten nog op de bank op de binnenplaats van het oude gebouw: de provenieren van het Bornhof. Maar binnen afzienbare tijd zullen zij afscheid moeten nemen van dit vertrouwde plekje. Het nieuwe tehuis op de Varkensweide nadert zijn voltooiing; het streven is medio augustus te verhuizen.

Behalve het verzorgingshuis, dat plaats biedt aan 57 bejaarden, omvat het nieuwe Bornhof 24 huisjes voor valide echt)paren, zodat er in totaal 105 personen een onderkomen vinden in het complex.

Moderne keuken

De hoofdingang van het verzorgingshuis be-

vindt zich aan de zijde van de Hoofdgracht. Via deze toegang komt men in een hal met een royaal trappenhuis, waarachter de ziekenafdeling, die plaats biedt aan vier tot zes personen. Hierbij zijn ook een personeelskamer, een kamer voor de zuster en een onderzoekkamer geprojecteerd. Verder is er ook plaats voor een logeerkamer. Ter linkerzijde van de ziekenafdeling is een aula gebouwd. Een ruime keuken zal zo modern mogelijk worden ingericht. Aan de andere zijde van de hal komen de vertrekken voor het hoofd van de huishouding en het kantoor van de rentmeester.

Drie woonlagen

De grootte van de vijfenveertig eenpersoonskamers is ca. 4 x 3 m. Men betreedt deze via een portaal met toilet, grote hangkast, vaste wastafel en een aanrechtplankje. De vertrekken van de tweepersoonskamers hebben een grootte van 5 x 3½ m. Bovendien is er een slaapkamergedeelte van 2¼ x 2½ m, door een gordijn afgescheiden van het woongedeelte.

Het verzorgingshuis heeft drie woonlagen. De derde bestaat uit acht kamers voor het personeel. Eveneens aan de zijde van de Hoofdgracht bevindt zich de recreatiezaal.

Eisen des tijds

In de laatste drie jaar zijn er, met het oog op de totstandkoming van het nieuwe tehuis, geen provenieren in het oude gebouw opgenomen. Allen die thans nog in het oude gebouw verblijven, kunnen worden ondergebracht. Voor een plaats in het verzorgingshuis hebben zich nog tal van anderen gemeld, maar men kan hen thans niet opnemen, omdat er voor hen geen ruimte meer is.

Bromfietser te water

20 augustus 1962 – Zaterdagochtend deelde iemand de politie mede dat een bromfietser van de IJsselkade in de rivier was gereden en dat hij hulpgeroep had gehoord.

De politie ging poolshoogte nemen en kwam tot de ontdekking dat een man tot zijn middel in het water stond, nabij de kademuur. Hij werd op de wal gebracht, waar hij buiten kennis raakte. De man – een zekere v. D. uit Zutphen – werd ter observatie opgenomen in het St-Walburgisziekenhuis. Hij heeft waarschijnlijk een hersenschudding opgelopen. De bromfiets werd zondag uit de rivier gehaald.

Einde aan smederij

22 augustus 1962 – De heer F.G. Rimmeling heeft zijn ongeveer een eeuw bestaande smederij aan de Groenesteeg, waar hij zo'n zestig jaar zijn werkzaamheden heeft verricht, opgeheven. Gebrek aan personeel en de toekomstige sanering van dit stadsdeel hebben de thans 75-jarige hiertoe genoopt.

De smederij is in 1864 opgericht door de fa. Vosselman. 'Uit die tijd staat er nu nog een stuk gereedschap, een pijpvals', vertelt de heer Rimmeling. In 1886 kwam het bedrijf in handen van zijn vader.

Harde leerschool

De heer Rimmeling is in het pand in de Groenesteeg, waar hij nu nog woont, geboren en kwam als jongen van dertien jaar, na het doorlopen van de lagere school, bij zijn vader in de zaak. De heer Rimmeling laat er geen twijfel aan bestaan dat hij, hoewel hij de zoon van de baas was, een harde leerschool heeft gehad.

Het was in maart 1901 dat hij in de zaak



Deze foto van de sterk verpauperde Groenesteeg is genomen in de richting van de Graaf Ottosingel. (foto Zeylemaker, Stedelijk Museum Zutphen)

kwam, waar toen alles nog handwerk was. Destijds werden er complete keukenfornuizen gemaakt. 'Daar werd 's morgens om zes uur mee begonnen en 's avonds om acht uur was er een fornuis klaar, gelakt en gepoetst. Je werkte toen twaalf uur per dag.'

Zestien man personeel

'In 1913 ging ik naar Groningen, waar ik leeraar smeden (vuur- en plaatwerk) werd aan de ambachtsschool', vertelt de oude smid. 'Die functie heb ik vervuld tot begin 1914. Ik kreeg heimwee naar Zutphen en keerde terug. Met ingang van 1 januari 1928 heb ik de zaak van mijn vader onder mijn naam voortgezet. Ik breidde het bedrijf uit.' Hij heeft al eens met zestien man personeel gewerkt, maar ten slotte waren het er nog maar twee. 'Vroeger waren er vijftien bedrijven als het mijne in de stad', aldus de heer Rimmeling. 'Toen telde Zutphen 16.000 inwoners; nu zijn er op 26.000 inwoners nog maar vijf.'

Siersmeedwerk

De heer Rimmeling heeft een interessante hobby, namelijk het maken van siersmeedwerk. Hierin heeft hij zich kunnen uitleven bij de restauratie van oude gebouwen in de stad. Overal kan men werk van zijn hand

zien: Amsterdamsche Bank, Rotterdamsche Bank, Dat Bolwerck (lichtkronen), Vetter, Rutgers etc. Hoewel de heer Remmelink de smederij aan de kant heeft gedaan, houdt hij de verkoop van haarden en kachels aan.

Warnsveld bouwt 28 woningwetwoningen

27 augustus 1962 – Aanvankelijk was voor dit jaar aan de gemeente Warnsveld een contingent van vier woningwetwoningen toegewezen, bestemd voor krotopruijing.

Naderhand werden nog vier woningwetwoningen toegewezen en in verband met het ernstige personeelstekort bij de psychiatrische inrichting Het Groot Graffel vervolgens nog eens twintig huizen bestemd voor personeelsleden van voornoemde inrichting. In totaal derhalve een contingent van 28 woningwetwoningen. Het college van B & W stelt de raad voor de huizen te bouwen op de bezuiden de Leestenseweg gelegen terreinen.

Nog 167 privaatonnen in Zutphen

3 september 1962 – De bijdrage voor de vervanging van een privaaton door een closetinrichting bedraagt op het ogenblik 50% van de door B & W goed te keuren vervangingskosten met een minimum van f 250 en een maximum van f 650 per geval, verminderd met de toe te kennen premie ingevolge de Premiereregeling Woningverbetering, bedragende f 150.

Van de 167 thans nog in deze gemeente aanwezige privaatonnen, die door de gemeentereiniging worden verwisseld, staan er zes in het Emmeriksewegkwartier en veertien in de Hoven; de overige voor het merendeel nog in te amoveren woningen in de binnenstad.



Een beeld dat over niet al te lange tijd tot het verleden zal behoren: het ophalen van de privaatonnen. (particuliere collectie)

Tonnenbelasting

Daar in het Deventerwegkwartier ook geen tonnen meer aanwezig zijn, komt het B & W, mede om de rijafstand van de privaatonnendienst aanmerkelijk te kunnen bekorten, noodzakelijk voor dat de tonnen in de Hoven en in het Emmeriksewegkwartier – in totaal twintig – zo spoedig mogelijk door een closetinrichting worden vervangen.

De kosten van de privaatonnendienst bedroegen in 1961 f 11.422. Aan tonnenbelasting werd in dat jaar ontvangen f 1.600, zodat netto ten laste van de gemeente bleef een bedrag van f 9.822. Uitgaande van dit bedrag bedroegen de kosten per ton f 58,80. Voor de twintig tonnen in de Hoven en het Emmeriksewegkwartier zou dit derhalve f 1.176 bedragen, doch gezien de rijafstand is dit bedrag aanmerkelijk hoger.

Premieregeling

Het vervangen van deze twintig tonnen door een closetinrichting zal gemiddeld f 1.000 per ton bedragen. Op grond van de Premiereregeling Woningverbetering kan hiervoor een premie worden verkregen van f 150 per

ton, zodat – de gemeentelijke bijdrage buiten beschouwing gelaten – gemiddeld f 850 voor rekening van de eigenaar blijft. Onder de huidige regeling kan in dit laatste bedrag een bijdrage worden verkregen van 50%, zodat f 425 ten laste van de eigenaar blijft.

Repatrianten in Bornhof

27 september 1962 – Tweeënnegentig repatrianten uit Nieuw-Guinea zijn gistermorgen in het gebouw van het oude Bornhof gearriveerd. De vrouwen droegen dikke jassen. Ze staarden een beetje verloren voor zich uit, wachtten bij hun stapeltje bagage tot alles compleet was. Langzaam gingen hun blikken omhoog langs de muren, de ramen met de witte gordijntjes, waarachter ze straks zouden zitten. Ze komen in een schoon, proper kamertje, maar alle dingen waar ze van houden – het grootste deel van hun interieur – hebben ze in Nieuw-Guinea moeten achterlaten.

Een baby'tje van nog geen half jaar sliep op de arm van zijn moeder, onbewust van zijn nieuwe woonplaats, onbewust van een nieuwe toekomst, die hier opgebouwd moet worden. Een klein meisje met gitzwarte ogen drukte stevig de grote pop tegen zich aan. Het was haar enige bezit. Ze was verlegen. Heel schuchter, maar tevens bijzonder zangerig klonk haar stemmetje, toen ze vertelde hoe het poppenkind heette: 'Eeeefie...'

Hulpeloos

De zon bescheen de bomen in het hofje, de rode verwilderde roosjes in de perkjes spiegelden in het glas van de ramen. Binnen hadden de dames van de Ned. Vereniging van Huisvrouwen bosjes bloemen op tafel gezet, om alles een beetje op te vrolijken. Een vrouw in een grijze wollen jas zat met haar tien kinderen aan een tafel: 'Ik kom uit Manokwari. We zijn met het vliegtuig naar Holland gekomen.



De eerste repatrianten uit Nieuw-Guinea arriveren met hun schaarse bezittingen in het oude Bornhof. (foto Zeylemaker, Stedelijk Museum Zutphen)

Een beetje duizelig werd ik er wel van. Nee, we zijn echt nog niet gewend...' Een beetje hulpeloos haalde ze haar schouders op. Verlegen sloeg het knaapje op haar schoot zijn ogen neer.

Voor niets

Aan een ander tafeltje zaten een man en een vrouw. De man vertelde: 'In Nieuw-Guinea had ik een transportbedrijf. Helemaal zelf opgebouwd. Een goedlopende zaak. Alles heb ik achter moeten laten. Eerst in Indië al. Toen we daar uit werden gezet, ben ik in Nieuw-Guinea opnieuw begonnen. Ik heb ervoor gewerkt: dag en nacht. En nu... alles voor niets. Ik durf niet meer. Ik durf gewoon niet meer te beginnen.'

's Middags kon men de repatrianten in de stad tegenkomen. Met het vvv-gidsje *Kom over de brug*, dat hun was aangeboden door de Ned. Vereniging van Huisvrouwen, in de hand, dwaalden ze door de straten: de eerste speurtocht in hun nieuwe woonplaats.

(Deze artikelen hebben als bron het *Zutphens Dagblad*. Ze zijn soms ingekort.)